

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V upravi prejemam mesečno K 1-90

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==
vsak dan, izveniš nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Občni zbor katol. polit. društva za radovljiški okraj.

Dne 7. maja se je vršil v Radovljici v hotelu »Bastl« 17. redni občni zbor kat. pol. društva za radovljiški okraj. Brez vsake reklame v javnosti se je zbralo na obnem zboru toliko udeležencev, da je bil salon pri Bastlnu poln zborovalcev. Občnega zbora udeležilo se je posebno lepo število županov kmečkih občin iz okolice, kakor gosp. Adolf pl. Kappus, župan iz Kamne gorice, Ivan Drenič, župan iz Lancovega, Ivan Finžgar iz Breznice, Ivan Resman iz Mošenj, Ivan Trunk iz Begunj, J. Burja iz Boh. Bele. Jak. Jan iz Gorij, Fran Arh iz Boh. Bistrice itd. Silno smo se začudili, ko smo letos prvič na obnem zboru katol. polit. društva zapazili g. Zarka, župana iz Lesec, ki je s svojo navzočnostjo pokazal, da tudi on v prihodnje ne more biti več ponižni sluga mestnih liberalcev in bela vrana med kmečkimi župani radovljiškega okraja, ki po svoji večini vsi S. L. S. pripadajo.

Občni zbor se je vršil pod predsedstvom g. kanonika dekana Janeza Novak v najlepšem redu in najlepši slogi med meščani, kmečkimi in delavskimi zastopniki. Vlado je zastopal g. okr. glavar Zupnek. G. predsednik omenja v svojem nagovoru velik pomen te najstarejše katoliške politične organizacije, ki deluje že 17. leto, deluje sedaj mirno, vztrajno in uspešno, med tem ko je v prejšnjih letih moralo prestati mnoge hude boje.

Dalje se spominja predsednik v toplih besedah pokojnega g. Janeza Vurnik, ki je bil dolgo vrsto let predsednik tega društva. Pokojnemu Vurniku je bilo to društvo prav posebno pri srcu, zato pa je temu društvu do svoje smrti ostal zvest sotrudnik in njega predsednik, čeravno je vsled bolehnosti v zadnjem času odložil vsa druga javna častna mesta. Pokojni ni bil samo velik umetnik, bil je tudi vzor katoliškega značajnega moža, ki je tudi v javnem političnem življenju vedno zastopal katoliška načela. Društvo mu bode ohranilo trajen, hvaležen spomin. Enako hvaležen spomin bode ohranilo društvu tudi obema v tem letu umrlima ustanoviteljema društva gg. svetniku Ažmanu, župniku v Gorjah, in svetniku Tomažu Potočniku, župniku na Breznici.

Predsednik prebere dopis in poročilo odsotnega tajnika g. Mat. Mraka, dekana v Stari Loki. Vsled svoje pre-

mestitve iz tega okraja odloži dosedanjnj tajnik svoje častno mesto in želi društvu mnogo uspeha. Predsednik se mu zahvali za njegovo izvanredno marljivost in trud za dosedanje njegovo delo, ker je bil on nekako duša vsega delovanja v tem društvu. Blagajniško stanje izkazuje 844 K gotovine. — Na obnem zboru sta nato poročala tudi oba poslanca gg. Josip Pogačnik, bivši podpredsednik državnega zbora, in Ivan Piber, deželni poslanec. Prvi je pojasnjeval dogodke v državnem zboru, veliko delo bivšega državnega zbora, ki je rešil nagodbo z Ogrsko.

Vlada je predložila mnogo važnih, socialnih predlogov, ki se niso rešili in čakajo rešitve v novem državnem zboru. Sistem Bienenrthov je bil Slovanom in posebno Slovencem krivičen in škodljiv, Bienenrth sam je bil pravi vjetnik nemških strank in je moral vedno to izpolniti, kar so oni od njega zahtevali. Hoteli so vladati brez Slovanov in proti Slovanom, to pa je nemogoče.

»Slovenski klub« pod spretnim vodstvom dr. Šusteršiča je igral v državnem zboru važno vlogo. Kleveta nasprotnikov, da je bil »Slovenski klub« zvezan z vlado, je velika nesmisel, ker je bil »Slovenski klub« vezan na statute »Slovenske Enote« in se brez nje ni moglo nič storiti in paktirati z vlado.

Ostro je gospod govornik prijemal vlado, ki je dopustila na ljubo socialnim demokratom in liberalnim poslancom, ki so zahtevali, da se mora meja za živino odpreti, da se s tem odpravi draginja mesa, da je par tisoč volov prišlo iz Srbije in Rumunije, a ti voli so zanesli govejo kugo v naše dežele in kmetje imajo radi nje okrog 200 milijonov škode. Kdo bode kmetom to povrnil? Tudi v radovljiškem okraju je živina veliko trpela na tej kugi in provzročila premnogo škode. Kot poslanec je vedno stal na strani kmetov in odločno nastopil proti vsem, ki so kmeta imenovali oderuha in provzročitelja draginje. Draginja je svetovni pojav, je po vseh deželah in ne samo pri nas, kriv je ni kmet, ampak premnogo veliki kapital s svojimi spekulativnimi organizacijami, raznimi trusti in karteli.

Poročilo g. poslanca Pogačnika je bilo večkrat prekinjeno z glasnim odobravanjem. Njegova zopetna kandidatura je bila pozdravljena z največjim veseljem in navdušenjem.

G. Krivic, zastopnik kršč.-socialnega delavstva na Jesenicah, enako v imenu istega obljublja, da bode šlo tu-

di delavstvo z največjim veseljem na volišče za g. Josipa Pogačnika.

G. Ivan Piber, deželni poslanec, pojasnjuje enako temeljito in poljudno zborovalcem veliko delo deželnega zbora v korist kmečkemu delavskemu in obrtnemu stanu. Obširno pojasnjuje melioracijski zakon, kojega sadove uživa v veliki meri tudi prebivalstvo radovljiškega okraja in radovljiškega mesta. Veliki vodovod, ki preskrbuje vodo več občinam, bode pravi blagoslov za te občine. Vodovod je prevažen tudi za zdravstveno stanje prebivalstva, med katerim so se večkrat pojavile razne nalezljive bolezni, tifus itd.

Deželni zbor stori mnogo za povzdigo živinoreje; daje podpore, informacije, skrbi za potreben pouk kmetovalcev.

Gospod poslanec biča v ostrih besedah liberalizem, ki je v gospodarskem oziru premnogo škodoval živinorejcem. Gospodarski liberalizem je uničil v premnogh krajih skupno občinsko last, skupne pašnike in razdelil med posameznike. Posledica je sedaj, da tam, kjer so se skupni pašniki ohranili, živinoreja procvita in se dviga število živine, kjer pa ni skupnih pašnikov, pa je število živine znatno padlo. Gospod poslanec pozivlja zborovalce k složenemu delu in k edinosti. Govor poslanca je izzval pri zborovalcih splošno odobravanje in zahvalo za svoj močati nastop v deželnem zboru za ljudsko korist. On je vzor neutrudljivega kmečkega poslanca, ki je za ljudstvo ob vsakem času in na vsakem mestu vedno bil pripravljen zanj žrtvovati čas, glavo in roke!

Pri slučajnostih so se oglašali razni govorniki in zahtevali pojasnil. Posestnik v Predtgu g. Ambroš, vpokojeni vojaški župnik, biča med splošnim odobravanjem cigansko kugo, ki v zadnjem času v tem okraju posestnikom mnogo škode povzroča. Če daje posamezno županstvo in c. kr. glavarstvo ciganom dovoljenje taboriti na prostem, naj tabore potem na občinskem svetu ali na svetu c. kr. glavarstva, ne pa na svetu privatnikov.

Pri volitvi novega odbora kat. pol. društva volijo se sledeči gg.: Janez Novak, kanonik, dekan; Josip Pogačnik, posestnik in c. kr. poštar v Podnartu; Janez Piber, deželni poslanec, Gorje; Jakob Jan, župan, Gorje; Janez Burja, župan, Boh. Bela; Fran Arh, posestnik, Boh. Bistrica; Janez Krivic, delavec na Jesenicah; Ivan Finžgar, župan na Breznici; Adolf pl. Kappus, župan v Kamni gorici; Karol Čerin, župnik na Boh. Beli. Namestnika: Luka Hafner, posestnik v Kropi; Vinko Resman, po-

sestnik v Radovljici. — Po končanem zborovanju so se oglasili kroparski pevci, katere je pripeljal na zborovanje vrli gospod nadučitelj iz Kroke, Pleničar, in pod njegovim vodstvom zapeli več lepih slovenskih pesmi in zborovalcem preskrbeli prijetno zabavo.

Z dvora.

Cesarjevo zdravje.

Na budimpeštanski borzi se je večeraj najodločnejše trdilo, da se je poslabšalo cesarjevo zdravstveno stanje. Iz Gödölla se je na tozadevno vprašanje odgovorilo, da je cesarjevo zdravje zadovoljivo.

Dunajski zrak nevaren cesarjevemu zdravju.

Z Dunaja se poroča, da se je po mestu razširila senzačna novica, da je cesarjev osebni zdravnik, dvorni svetnik Kerzl, konstatiral, da cesarju škoduje dunajski zrak, ker je poln prahu. Herzl je baje izjavil, da ne bo več dopustil cesarju, da bi se vsak dan vozil po prašni Mariahilferstrasse iz Schönbrunn na dvor.

Orthovo oporoko odpečati cesar.

Ker je sodni senat najvišjega maršalnega urada razsodil, da je bivši avstrijski nadvojvoda Janez Salvator, ki si je nadal ime Orth, mrtev, bodo odpečatili njegovo oporoko, in sicer, ko se cesar povrne na Dunaj. Po dvornih predpisih mora cesar sam odpečatiti oporoko v navzočnosti zunanjega ministra, višjega dvornega maršala in višjega dvornega mojstra.

Požar gledališča v Edinburgu.

Zgorelo več oseb.

V Variete Empire Palace gledališču v Edinburgu je igral več dni prestigiatteur Lafayette s svojo veliko družbo. Vsak večer je zaključil predstavo z dramo: »Nevesta v levovi kletki«, ki konča z velikim čarobnim ognjemetom. Do te točke se je predstavljalo tudi 9. t. m. brez vsake ovire. Občinstvo je živahno ploskalo zaključni predstavi, bliščečemu ognjemetu. Tu je švignil močen plamen med občinstvo, ki se pa ni prestrašilo, ker je sodilo, da tudi ta plamen spada k predstavi, a zmeda na odru in med godci je pokazala, da je izbruhnil požar. Igralsko osebje je hitro spustilo železni zastor, tako da občinstvo ni videlo nadaljnjih prizorov na odru in je brez vsakega razburjenja zapustilo gledališče, ker je mislilo, da se ni zgodila nobena nesreča. Gledalcev je bilo do 2000.

LISTEK.

Povodni mož.

Skladatelj V. Parma je izdal v založništvu Kleinmayr & Bamberg svoje najnovejše delo, Prešernovo balado »Povodni mož«. Skladba obsega 30 strani in utegne ob pravilnem tempu trajati 20 minut. Vsebina balade je po sečini tako znana, da bi bilo odveč jo u ponavljati. Omenjeno bodi le, da je pesnitev za komponista zelo hvaležna, ker more v njej slikati najintimnejše in najnežnejše, kar se v duši gane, vse do najhujše strasti. Zlasti plastično, trepko se da očrtati divji ples povodnega moža z Uršiko, smrtni strah in repet slednje, ki plaha prosi plesalca: »malo postojva« in sred viharja ciničen odgovor njegov: »valovi te žele«. Zaravnost krasno je naraščanje situacije do eksplozije v momentu, ko plaveta v vrtinec, preostane pa konsterirano občinstvo. Snov balade je torej zelo prikladna za komponista. Po mojih mislih bi se dalo tu kar najefektnije operirati z modernimi pridobitva-

mi na glasbenem polju, sosebno v harmoničnem oziru. Parma tega ni storil. In vtis imam, da tega namenoma ni storil. Poznamo ga kot vernega ljubitelja lahkokrile muze in njej se tudi v tem slučaju ni izneveril, pri čemur mu je bil daktilus zelo na roko.

Harmonično ni šel preko dvakrat zmanjšanega septimovega akorda v alterirane, nego se je držal bolj solidnih temeljnih oblik.

Kontrapunktičnih zanimivosti se ni posluževal in tudi formalno ni hotel biti kompliciran. Držal se je prvotne v začetku trikrat zaporedujoče misli v e-molu, uporabljajoč jo zelo srečno na najmarkantnejših mestih pesnitve, ne da bi jo tematično razpredel, nego očitvidno z namenom, varovati vtis celotnosti skladbe. Manj srečno pa je vedno menjavanje tempa, pa tudi ne vedno potrebno in umestno, kajti vsled tega se celo delo, ki že itak ni posebno trdno zidano, še bolj zrahlja.

Sigurno pa bo šla skladba dobro izpod rok, ker jo bo mogoče tudi brez popolnega orkestra izvajati, in če se ne motim, je to tudi namen partiture za klavir.

Tako se bo tudi merkantilna stran

dela obnesla. Kulturno pa smo ž njim že radi tega profitirali, ker se bo vendarle marsikak inteligent šele sedaj seznanil s Prešernovo lepo Uršiko. Gospodu skladatelju smo hvaležni, da nam je dal zopet nekaj melodij iz svoje bogate zaloge in s tem lepim delom obogatil našo glasbeno literaturo. Instrumentacija glasbe mi ni znana.

A. S.

Zanimivo predavanje o ohranitvi starega značaja mest.

Dvorni svetnik Kornelij Gurlitt, profesor na tehnični visoki šoli v Draždanih, je predaval 8. t. m. v predavalni dvorani avstrijskega muzeja za umetnost in industrijo na Dunaju, kako ohraniti stari značaj mest.

Posnemamo nekaj točk iz tega predavanja po dunajskih listih, ker so zelo zanimiva. Na Nemškem sklepajo deželne vlade zakone o ohranitvi umetnih in naravnih spomenikov. Specielno na polju arhitekture so v Nemčiji, na Dunaju in drugod, uničili v zadnjih desetletjih dela, ki so nenado-

mestljiva. Tako se n. pr. trdi na Dunaju, da se tujski promet dviga z pomnožitvijo in zboljšavanjem hotelov. V resnici pa vabi resna umetnost, lepota ali pa starodavnost mestnega značaja tujca v mesto. Dokaz za to je mesto Norimberk, ki je tujsko mesto prve vrste. Ni vsak objekt, ki bi ga bilo treba ohraniti, sam na sebi pomemben ali pa izredne vrednosti; vsi objekti skupaj nudijo intimno mikavnost, historičnost in domačnost celotne mestne slike. Medtem ko naše stare arhitekture nudijo vzorce kot umetnine Amerikancem, razdiramo sami z šestilom in ravnilom stare značaje naših mest. Dvorni svetnik Gurlitt se je spominjal z žalostjo značaja dunajskega mesta, kakršnega je videl še pred 25 leti, in ki mu je dal povod za njegova dela o avstrijski baroki. Samoobsebi umevno je, da se stari značaj mest ne more ohraniti pod steklom in negirati vse zahteve modernega prometa, modernega življenja. Ustvariti se mora kompromis med varstvom za spomenike in napredkom tehnike. Zelo težko je reševati vprašanje, kaj je lepo; ako se o tem vpraša dva strokovnjaka, se navadno pojavijo tri mnenja. Sodba,

Požar na odru

se je med tem, ko je zabave željno občinstvo zapuščalo gledališče, strašno hitro širil po odru. Čez nekaj minut je tvoril oder ognjeno morje. Umetniki so bežali v svoje prostore, kjer so se preoblačevali, a po hodnikih in stopnicah je vladala med umetniki velikanska zmešnjava, ker so videli, da jim je požar zaprl vsako pot na prosto. Prihitela je požarna bramba, ki je vdrla v prostore, kjer je divjal požar. Veliko oseb je ležalo nezavestnih.

Kaj je povzročilo požar.

Kaj da je povzročilo požar, še ni znano. So, ki trde, da ga je povzročil električni kratek stik, drugi pa trde, da je eksplodirala neka svetilka, ki se je prekucnila. Gasilo se je celo noč. Gledališče je popolnoma pogorelo. Ko se je podrla streha, je zasulo več oseb. Goreče gledališče je obdajalo več tisoč ljudi, tako, da je morala skrbeti za red policija in mornarji.

Smrtne žrtve.

Šele 10. t. m. zjutraj, ko so pričeli odkopavati razvaline, se je dognalo, da je požar zahteval tudi človeške žrtve. Kolikor je do zdaj znano, so dobili deset mrtičev, med katerimi jih nekaj še niso mogli agnoscirati, ker so popolnoma zgoreli. Med umetniki so zgoreli dompteur Lafayette-Solre s svojim dresiranim levom, zgorel je tudi ravnatelj Lafayette, ki je že zapustil gledališče, a se vrnil nazaj, da reši svojega dragocenega konja in svojega psa, ki sta najbolj vlekla. Veliko oseb, med njimi tudi ognjegasci, je nevarno poškodovanih.

Zmede v Turčiji.

Turški ultimatum vstašem.

Albanska vstaja mora biti hujska, kakor si jo predočujemo Evropejci. Drugače si ne moremo razlagati, da je izdal višji poveljnik turške armade povodom napovedanega sultanovega obiska v Makedoniji, ki se izvrši čez tri tedne, na vstaše pravcati ultimatum, kakor je to navada le med državami, v katerem jih poziva, da naj se v osmih dneh udajo, ker bi jih drugače strogo kaznoval. »Ikdam« pa poroča, da je albanski višji poveljnik pozval Malisore, da se morajo udati v osmih dneh.

Boj med vstaši in Turki pri Kastratiju.

Neki italijanski list poroča iz Podgorice, da so pri Kastratiju napadli Albanci dva turška polka, ki jima je poveljeval polkovnik Mijedin. Turki so se morali umakniti, ko je trajal boj več ur. Izgubili so Turki 85 mrtvih in več ranjencev. Albanci so vjeli 50 Turkov. Izgube Albancev so bile primeroma nizke. Skadrške bolnišnice so prenapolnjene turških ranjencev. Turški vojniki postopajo z Albanci nečloveško po stari turški navadi. To Albance zelo razburja. Ni upati, da bi bila tako kmalu končana albanska vstaja.

Italijani in albanska vstaja.

Iz Cetinja se poroča, da se nahajajo med albanskimi vstaši tudi italijanski prostovoljci.

Bulgari in albanska vstaja.

Bulgarski uradni brzojav javlja, da so neresnična poročila, po katerih bi bili bulgarski delegati obljubili albanskim vstašem podporo bulgarske vlade.

VELIK VIHAR V OGRSKI ZBORNICI. SPOR V VLADNI STRANKI.

Včeraj je bila seja ogrskega državnega zbora, ki je bila zelo viharna, ker so vladni poslanci jezni na Justhovce,

kaj naj se ohrani in kaj ne, naj se ne izroča uradnikom, tudi ne starim učejakom, najboljši pač mladim strokovnjakom. Mlada znanost o zidanju mest je izšla z Dunaja; njen ustanovitelj je Kamilo Sitter. Stare hiše v notranjih mestih, ki so bile zidane za stanovanja, se pretvarjajo v trgovine, banke in razna podjetja. Še bolj pa je ogrožen stari značaj mest s cestami, ki se jih hoče graditi naravnost skozi mesta kot ravne črte. Promet bodočnosti se v velikih mestih ne bo vršil po cestah, temveč pod zemljo; avtomobili in vozovi naj ne vozijo skozi mesto, temveč okoli mesta. London je interesanten zgled, kako se je izpeljal promet iz starih mestnih delov. Lyon in druga mesta pa so bila s šestilom in ravnilom opustošena. Prebivalstvo samo se mora zanimati, da se ohrani slika starih mest, prebivalstvo samo mora podpirati oblasti, da se ohrani dragocena posest lepih, starih mestnih delov. — Predavatelj je imel v mislih v prvi vrsti velika mesta. Ali pa ni marsikaj navedenega tudi primerno za ljubljanske razmere?

ker se vežejo s socialnimi demokrati. Polonyi je klical, da se brezdomovincem ne sme dati volivna pravica. Poslanca Szmrecsanyi-ja so hoteli vreči iz zbornice. Stepli se še niso. — Opozicijsko časopisje poroča, da poka v vladni večini. Nasprotujeta si grof Tisza in Lukas. Rajni Hieronymi je bil zvest Tiszov pristaš, po njegovi smrti pa Tiszova skupina ni več zastopana v ministru, kar dela med Tiszovci slabo kri.

NOVO NASILSTVO PORTUGALSKIH SVOBODOMISLCEV.

Dne 9. t. m. so se končale v Lizboni konference portugalskih škofov. Po konferenci se je nameraval evroski škof odpeljati v Rim, a vlada mu ne dovoli potovati, ker se boji volitev. List »Opunto« se je v svoji velikanski svobodomiselnosti tako daleč izpozabil, da zahteva, naj vlada konfiscira škofijska poslopja.

OSREDNJE KATOLIŠKO SOCIALNO TAJNIŠTVO V ITALIJI.

»Katoliško ljudsko društvo za Italijo« se je že toliko okrepilo in ojačilo, da je ustanovilo osrednje socialno tajništvo v Milanu. Vodil ga bo dr. Passi. Društvo sklicuje tudi sejo zaupnikov, v kateri se bodo posvetovali o šolskem vprašanju.

RUSIJA POSREDUJE MED NEMČIJO IN FRANCOSKO.

Kako resen da je političen položaj, dokazuje z Dunaja došlo poročilo, ki naglašja, da je Rusija posredovala v Berolinu zaradi napetih razmer med Francosko in Nemčijo kot zaveznica Francoske. Posredovanje je bilo prijateljsko in so se že zato pomirili v Berolinu duhovi. Tako dunajsko poročilo.

ZA POLITIČNO ORGANIZACIJO FRANCOSKIH KATOLIČANOV.

Na katoliškem shodu v remski škofiji je izjavil kardinal Lucos, da Sveti Oče goreče želi, da bi se v vsaki francoski škofiji ustanovil katoliški volivni odbor, da se branijo pravice katoličanov. Naj bi se želja Sv. Očeta v lep, a po krivdi svobodomislecev tako propadli Francoski, čimprej izpolnila!

PROTIKATOLIŠKA DEMONSTRACIJA V BRUSELJU.

Dne 9. t. m. so demonstrirali svobodomislci, liberalci in socialni demokrati, zaradi nameravane nove belgijske šolske postave. Združena svobodomiselna drhal se je pridrvila pred škofovo palačo in pred semeniščem. Napadli so tudi vernike, ko so šli iz brusselske šentjakobske cerkve. Mladi katoličani so razgnali sami drhal, ko je ravno obkolila dva katoliška duhovnika. Svobodomislci so jih, kakor se poroča, dobili pošteno po grbi, kar so tudi popolnoma zaslužili.

KATOLIŠKI MEDNARODNI BRZJAVNI URAD.

V Curihu se je vršil ustanovni shod neodvisne mednarodne katoliške brzjavnouradne akcijske družbe »Juta« s sedežem v Curihu. Družba ima akcijske glavnice 2.000.000 frankov s 4000 akcijami po 5000 frankov. Vplačanih je že 55 %. 500.000 frankov, ostali znesek se vplača tekom dveh let v treh obrokih. Predsednik upravnega sveta je dr. Eser iz Altstätten, kanton St. Gallen v Švici, podpredsednik Dubuque iz Zjedinenih držav. Družba že uvaja službo s kabelnom med Evropo, Severno in Južno Ameriko.

Dnevne novice.

+ »Zveza kranjskih kmetovalcev«. Pomlad ima na človeško srce čudovit vpliv, posebno še, če je to liberalno. Še večji pa je ta vpliv, če se bližajo kake volitve. Takrat zbrsti slovenskim liberalcem, na stokrat tepenim, zopet cvet upanja, morda pa vendar pride enkrat tisti zaželjeni čas, ko bo zazelenela suha vejica kranjskega liberalizma. Pomlad je čas ljubezni in »Slov. Narod« je naenkrat zagorel in splamtel v ljubljani do kranjskega kmeta. Včeraj pripoveduje, da se snuje v Ljubljani »Zveza kranjskih kmetovalcev«. Ta zveza bo imela svoje lastno kmečko glasilo, izdajala bo vsako leto brezplačno lep koledar in kar bo najvažnejše, imela bo v Ljubljani lastno pisarno, v kateri bo dobil naš kmet brezplačno vse informacije in navodila v vseh vprašanjih. Ta zveza se mora ustanoviti, kakor pravi »Narod«, že v interesu prave religioznosti. Stala bo pa stranka na strogo krščanskem temelju in v popolni udanosti katoliški cerkvi in veri, samo s tem razločkom, da ne bo imel noben duhovnik kaj pri tej organizaciji govoriti in da bo ta stranka odklanjala z vso odločnostjo vsako umešavanje cerkvenih in duhovnih oblasti v posvetne, politične in gospodarske kmečke zadeve. Mi moramo biti

seveda veseli, da so postali liberalci kar čez noč tako cerkvi udani in pokorni in da bodo od sedaj naprej samo »pravo religioznost pospeševali«. Od sedaj naprej bo postal »Narod« list liberalnih misijonarjev, ki bodo pravo religioznost med naš narod širili. Nobenih napadov več na cerkev, na cerkveno oblast, na duhovščino, na krščanstvo, ampak povsod sama udanost in pokorščina. To je ena stran. Druga stran te čudovite kmetске institucije je pa ta, da bo ta zveza postavila v »interesu prave religioznosti« samostojne kmetске kandidate, ki bodo užili ta sladek užitek, da bodo imenitno propadli. Liberalnim kmetom, če jih je še kaj po deželi, pa svetujemo, da se lahko vpišejo v to zvezo, toda samo v tem slučaju, da ne bo treba plačati! Zakaj take liberalne organizacije se vedno smola drži in človek sam ne ve, kdaj in zakaj, pa mora za možno prijeti. Pametni kmetje pa imajo itak dovolj kmetских organizacij, ki jim gredo na roko v vseh strokovnih zadevah. Kmetje namreč liberalne »zvezarje« predobro poznajo. To so tisti ljudje, ki so po »Narodu« psovali slovenske kmete, da je »polčlovek«, ki so pisarili, da naš kmetje »ne znajo ne pisati ne brati, in ki se od svojih krav in telčkov razločujejo samo po tem, da znajo par sto besed govoriti.« Ti liberalci, ki se ravno v »Kmetijski družbi« najbolj upirajo temu, da bi bila to organizacija kmetovalcev, ki so kmete v svojih listih postavili na enako stopinjo s kravami in teleti, se jim sedaj hlinijo, da bi od njih kaj glasov dobili. O takih ljudeh je že naš Prešeren svojo sodbo povedal: Kranjec moj mu osle kaže!

+ Demagogija prve vrste. »Rdeči Prapor« prinaša v sobotni številki oklic, ki obljublja volilecem prava nebesa na zemlji. Pravi, da bo socialna demokracija odpravila indirekten davek, carino na železo, na kavo, na sladkor, na krmo in na žito; da bo izposlovala svoboden uvoz živine, mesa, in skrbela, da se bodo zidale nove železnice, ceste, kanali in dobili delavci na ta način veliko zaslužka. Samo še tega manjka, da bo odpravila bolezen in smrt, potem se bodo pa zares vrnil zlati časi, o katerih je že sanjal rimski pesnik Ovid. Nič davkov in vendar se bo krasno živelo; kruh bomo imeli, šole, zdravje, varno starost in pa srečo bomo kar v požirkih pili, če pride veliko socialnodemokratskih poslancev v novo dunajsko zbornico. Res zlati časi!

— Občinski svet na Sušaku razpuščen. Po naročilu hrvaške deželne vlade je okrajna oblast v Ogulinu razpustila občinski svet na Sušaku pri Reki. Razpust se je izvršil vsled vednih sporov med občinskim svetom in okrajno oblastjo. Skoro vse sklepe sušaškega občinskega sveta je okrajna oblast sistirala, nove občinske doklade deželna vlada ni dovolila, tako da je občina zašla v finančne težkoče. K sklicani predčerašnji seji občinskega sveta ni prišel noben občinski svetnik in so obvestili občinske svetnike o razpustu občinskega sveta ter nastavljenju vladnega komisarja pismeno.

— Brezje. V nedeljo dne 14. maja ob 4. uri popoldne bo v društvenih prostorih predaval dr. Lovro Pogačnik o občinskem in volivnem redu. Možje, mošenjske občine, pridite!

— Častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje je podelil kranjski deželni predsednik idrijskemu rudarju Antonu Podobnik.

— Odpri semnji v postojnskem okraju. Ker se je kužna bolezen na gobcu in parkljih v postojnskem okraju kot ugaslo proglasilo in je ista tudi po ozemlju sosednih okrajnih glavarstev na Primorskem precej ponehala, se tozadevna prepoved z dne 11. januarja 1911, št. 908, glede živinskih semnjeva za parkljasto živino prekliče in se dovoli, da se smejo zanaprej po celem glavarstvu Postojna vprijeti živinski semnji tudi za parkljasto živino.

— Tuji so odnesli mnogo našega denarja pri cerkvenih stavbah. Pošiljajo še vedno med nas svoje agente, ki s tem, kar zapravijo na teh potovanjih, dela le podraže. Posebno mnogo so doslej zaslužili tuji pri steklarskih delih, posebno pri umetnem slikarstvu na steklo. Na Tirolskem je mnogo takih tovarn, ki delajo dobičke s katoliškimi cerkvami v — židovskih rokah. Slovenska Straža prosi tem potom vsa čč. cerkvena predstojništva, da se pri oddaji raznih del obračajo nanjo za informacije. To bo samo njim v korist. Tudi za umetno slikarstvo na steklo imamo sedaj domačega veččaka, ki dela bolje in ceneje kot tuji in ima že pričetkom svojega delovanja na razpolago laskava priznanja. Če se v takih zadevah čč. cerkvena predstojništva obračajo na Slovensko Stražo, to nič dela ne podraži, ampak celo poceni, kajti odpade pri tem v korist cene ogromno provizij, ki

jih pobašejo sicer tuji agentje. Tudi j. na tak način vsako sleparstvo izključeno. Čč. predstojništva še enkrat prosimo: **Obračajte se pri oddaji vsakega dela, vsakega naročila po informaciji na pisarno Slovenske Straže v Ljubljani!**

— Vojaške vaje ob istrijskih obali. V Pulj sta dospela novi poveljnik 3. armadnega zbora fml. Friderik baron Leithner in armadni inspektor fzm. Potiorek, da prisostvujeta kombiniranim vojaškim vajam na kopnem in na morju.

— Vaje med pehoto in vojno mornarico so se vršile blizu Rovinja. Kakor se čuje, se misli vsa morska obala od Rovinja do Pulja na krajih, kjer b. se zamoglo izvršiti eventualno izkorenjenje, utrditi.

Somišljeniki Slov. Ljudske Stranke

Nečuvena nasilstva je zadnje čase razvila liberalna stranka, sirovosti, ki so v sramoto Ljubljani in cel deželi. Ni se sramovala liberalna klika na najgrši način v svojem umazanem časopisju blatiti poštene žene. Na cesti so liberalci kot razbojniki napadli in opljuvali uboge nune-redovnice. Krščanske žene ljubljanske so na mogočnem shodu že protestirale proti takim portugalskim razmeram, proti brezvestnežem, ki hočejo do skrajnosti posiroveti jayne razmere med nami. Dvignimo pa se sedaj v obrambo ženske časti in politične dostojnosti proti liberalni cestni politiki in psovkam liberalnega časopisja tudi vsi poštene možje!

Vsi somišljeniki Slovenske Ljudske Stranke na mogočno manifestacijo za ozdravljenje od liberalne klike okuženih razmer! Vsi na

velik shod

somišljenikov Slovenske Ljudske Stranke ki se vrši

v nedeljo dne 14. maja ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani „Uniona“

Na shodu govori dr. Jan. Ev. Krek in dr. Ivan Šusteršič.

Vsi somišljeniki Slovenske Ljudske Stranke na shod, da pokažemo, da se sramotiti več ne damo in da Slovenska Ljudska Stranka visoko dviga zastavo slovenske časti in poštenosti!

Ljubljanske novice.

Ij Mornarična godba v Ljubljani. Prihodnjo nedeljo, dne 14. t. m. pride iz Pulja v Ljubljano mornarična godba, da priredi ob priliki ustanovnega zborovanja krajevne skupine »Ljubljana« avstrijskega mornariškega društva dva koncerta. — Prvi koncert se vrši popoldne v Grand hotelu Tivoli. Za Ljubljance bo pač nekaj novega, videti na slavnostni prostor korakati brhke godce avstrijske vojne mornarice. Prestor pred hotelom bo ozaljšan z avstrijsko vojno in trgovsko zastavo in z različnimi mornariškimi banderi. Pri te izredni priliki se bodo pač zbrali vsi sloji ljubljanskega občinstva. Zvečer pa se vrši v veliki dvorani hotela »Uniona« slavnostni koncert. Dvorana bo elegantno opremljena z mornariškimi znaki in zastavami. Dekoracijo bo oskrbela trdka dvornega založnika J. Mathiana. Koncert se vrši pri pogrnjenih mizah, vendar je na galeriji tudi poskrbljeno za sedeže in stojišča. Program koncertov še objavimo. Prihodnja nedelja bo torej za Ljubljano prav mornariški dan.

Ij Mednarodna avtomobilna vožnja ki pasira v ponedeljek, dne 15. t. m. opoldne naše mesto, vozi po sledečih ulicah: Tržaška cesta—Bleiweisova cesta—Erjavčeve ulice—skozi Gradišče mimo zvezde po Šelenburgovi ulici—Dunajska cesta ter zavije pri kavarni »Evropia« v Marije Terezije cesto. Vožnja gre brez presledka dalje proti Šiški St. Vidu, Kranju in Trzinu. Avtomobilisti despejo okoli 12. ure v naše mesto in bodo vozili, ker jih je približno 70 celo uro po našem mestu. Varnostne odredbe, pasažo vozov, kakor tudi p. blike bode nadzorovala tukajšnja mestna policija. Glede vozov se izreče poudarja, da naj bodo vozniki previdni.

Pijte samo „Tolstovrško slatino“

ki je edino slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislavoda. 1471 Naroča se: Tolsti vrh, p. Guštanj, Koroško.

govski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo pod pokroviteljstvom ruske carske dvojice vršila v Moskvi meseca septembra t. l. ruska razstava za vrtnarstvo, sadje, zelenjavo in vinarstvo z inozemskimi oddelki. Prijave je poslati do 15. maja t. l. razstavnemu odboru v Moskvi, Petrovka 19, ki daje vsa nadaljna pojasnila.

Nazaj v zapore si želi. Iz Pittsburga Pa., poročajo: Slovak Andrej Toth, ki je predsedal 20 let po nedolžnem v zaporih in o katerem smo že poročali, je ves obupan prišel k jetničarju kaznilnice, kjer je bil zaprt, in je prosil, da ga sprejmejo nazaj v zapore, ker je pre slab, da bi mogel delati. Ko je bil Toth izpuščen iz zaporov, se je govorilo, da bo Andrew Carnegie dovolil nesrečnemu možu pokojnino. To so bile samo govorice. Tothovo zdravje je zelo slabo in zdravniki trde, da je nesposoben za težko delo. Mož je duševno in telesno onemogel.

Mednarodno higijenično razstavo so otvorili v Drazdanih dne 6. maja.

Velik škandal v dunajski judovski družbi. Pri judinji Marijani Glanz, ženi nekega tvorničarja, je služilo mlado dekle, čedno, neomadeževano. Judovskemu fabrikantu Viljemu Rablu je bilo dekle všeč, a ni sam nič opravil, pač pa je dekletu toliko časa prigovarjal Glanzova, da se je Rablu udala. Rabl ji je obetal, da jo bo popolnoma preskrbel, a besede ni držal. Dekle je končno še zbolela, kar je povzročilo preiskavo, v kateri so vložili proti Glanzovi tožbo zaradi kuplarije.

Umrli je v Pragi znani komik češkega narodnega gledališča Jindřich Mošna.

Častnik zasledovan zaradi veleizdaje. Dunajsko garnizijsko sodišče zasleduje nadporočnika Kirchhammerja 2. pešpolka zaradi veleizdaje. Kirchhammer je dobil vabilo vojnega sodišča, a je pobegnil. Tiralnica proti nadporočniku Kirchhammerju med drugimi omenja, da je zelo eleganten.

Prav američansko. Iz New Yorka se poroča, da je 7. t. m. 200.000 pridigarjev z lec govorilo, kako se boriti proti jetiki. Cerkve so bile vse prenapolnjene. Poučenih je bilo o jetiki nad 7.000.000 oseb. Bodočo nedeljo se obnove govori proti jetiki.

Ženska volilna pravica na Angleškem. Iz Londona: V spodnji zbornici sta predložila poslanca Kent in Gouldie, da preide zbornica na drugo čitanje načrta, ki se tiče razširjenja volilne pravice na vse ženske, ki vodijo samostalno gospodarstvo. — Po tem načrtu bi en milijon žensk dobil volilno pravico. Ta predlog je bil sprejet z 255 proti 88 glasom; no, boje se, da kralj tega načrta ne potrdi.

Nova bolezen. Prof. dr. Sternberg in Grossman na Dunaju sta konstatirala žeko novo bolezen na delavcih. Bolnika primejo krči in velikanska slabost. Obolel je neki delavec, takoj za štiri dni njegov tovariš. Ta bolezen se loti največ mladih delavcev, ki hodijo spat k ljudem, ki oddajajo postelje za noč.

Socialist proti pouku v krščanskem nauku. Na nekem svobodomiselnem shodu v Antwerpnu, se je izjavil socialistični poslanec Huysman, da se mora odpraviti teža, češ, da naj odločujejo starši o vzgoji otrok, če naj bo verska ali brezverska. Huysman je zahteval, da se morajo otroci vzgojiti brezversko.

Iz strahu pred jetiko ustrelila hčer. V Duni Földvaru na Mažarskem, je neka 40 let stara žena ustrelila lastno hčer, ker se je bala, da je hči jetična.

Stekli psi v Sarajevu so obklali 9. t. m. tri, desetega pa šest oseb.

Slano v majniku imajo v američanski državi Missouri. Sadno drevje je vsled slane v majniku veliko trpelo. 20.000 oseb pali grmade, ker upajo, da slano preprečijo z dimom.

Napadi na francoske železnice. Iz Lilleja se poroča, da so neznani zlikovci pri Care de Croixu podrli 32 in pri Orchiesu 55 brzojavnih drogov, ki so jih položili čez tračnice.

Nesramna kupčija z mrtveci. V Carabenklu na Španskem, je grobar delal grdo kupčijo z mrtveci. Nad 4000 mrličev je oropal. Tri dni po pogrebu je izkopal vsak grob, vrgel mrliča iz krste in krsto prodal naprej. Krste oropane mrliča je nato zopet pokopal.

4.000.000 rubljev proti koleri. Ruska duma je odobrila vladni predlog, ki zahteva za boj proti koleri 4.000.000 rubljev.

Sin umoril svojo mater. Iz Kolina poročajo, da je 10. t. m. dopoldne umoril 48letno vdovo Hild njen 26letni sin, ki je zlatarski pomočnik. Stanovalci

iste hiše, kjer se je izvršil umor, so našli umorjenko zadavljeno ležati na tleh pred svojo posteljo. V zadnjem času sta se mati in sin večkrat prepirala. Morilec so aretovali. Izjavil je, da je hotel imeti od matere 10.000 mark, ko mu pa denarja ni hotela dati, jo je zadavil z vrvjo. Morilec je bil edini otrok vdove, ki je živela v zelo dobrih razmerah. Govori se pa tudi, da je mladi Hild umoril svojo mater, ker mu ni dovolila poročiti se z nekim dekletom.

IZ AMERIKE.

— **Umrli Slovenci v Ameriki.** Iz Clevelanda poročajo: V City hospital je umrl za sušico mlad Slovenec Ivan Katarac, star 20 let. — Nenadoma je umrl in sicer na dvorišču, 62letni Slovenec Frank Strle. Šel je iz hiše na svež zrak. Bolehal je že dalj časa, vendar ni nihče pričakoval, da tako nenadoma umre. Pokojni je bil doma nekje blizu Blok na Dolenjskem in je bil nad 18 let v Ameriki. — Umrli je tudi Slovenec Rudolf Košak za vročinsko boleznijo. Star je bil 27 let.

Darovi.

+ **Za »Ljudski sklad«** so prispevali: Neimenovan 400 K; g. kan. Lesar 50 K; tvrdka Zajc & Horn tretji obrok 30 K; g. dekan Schweiger 25 K. — Po 20 K: neimenovana z geslom: Bog daj, da bi prav kmalu zmagala dobra stvar!, preč. g. Fr. Ferjančič, neimenovan, neimenovana brata, dekan Arko, dr. Lampe, dr. Pegan, dr. Zajec, neimenovan z geslom: Bog ohrani vrle branitelje naših narodnih svetinj, 15 K; dr. Nastran 17 K. — Po 10 K: neimenovan od veselja, da ga je »Jutro« napadlo, preč. A. Lavrič, g. Ivan Perko, dr. Kržišnik; J. Globelnik, 6 K. — Po 5 K: gg. J. Klemen, G. Koller, A. Kralj, J. Kromar, A. Pravst, A. Tabor, davkar Strnad, dr. Dolšak, prelat Kalan, župnik Kalan, L. Smolnikar, neimenovan, dr. Ušeničnik Aleš, ravnatelj Traven, ravnatelj Jovan; Fr. Khrně 4 K; A. Dejak 3 K; J. Debevec 2 K; g. Jager 20 h. — Vsem darovalcem iskrena hvala, zlasti tvrdki Zajc & Horn, ki vedno prispeva v blagajno S. L. S.; tvrdko toplo priporočamo. — Prispevke sprejema tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta 6.

Ij Za »Rokodelski dom« v Ljubljani je nabral g. Blaž Novak, čevljarjski pomočnik, v malih zneskih po 20 vin. 27 K 20 vin. Naj bi bil njegov vzgled v spodbudo tudi drugim članom pri delovanju za društvene namene!

Dve posestvi naprodaj!

V Dobrniču št. 26 in Gorenjivasi št. 5, Majerčkov posestvi sta na prodaj! Hiša v Dobrniču z gospodarskim poslopjem na lepem prostoru, nova z opeko krita, vse v najlepšem stanu. V hiši je gostilna, zraven lep vrt, veliko njiv, travnikov in gozdov. V Gorenji vasi je lepo kmetijsko posestvo z novim poslopjem, lepim vrtom, njivami in gozdi. Lastnik bo dne 17. maja ob 9. uri na drobno razprodal obe posestvi potom prostovoljne javne dražbe, zato se bodo lahko kupila posamezna poslopja, njive, travniki in gozdi kolikor bo kdo hotel pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji na 5 let. Kupci se vljudno vabijo k tej dražbi! Po železnici se je peljati do Trebnja dol. žel., od tam je dobro uro pešpoti do Dobrniča. ANTON SMOLIC, lastnik. 1537

Prodaj iz proste roke svoje 1495 (6)

obrestonosno posestvo

v Novem Vodmatu 23, poizve se istotam.

MOTOCYKL „TORPEDO“

motor počasi tekoč z dvema prestavama, bencin motor 2 takten izdeluje brez konkurence tovarna MOTOCYKLOV „TORPEDO“. F. TROJAN & A. NAGL v KOLINU, ČEŠKO.

Prodajalka

z daljšo prakso želi premeniti službo v kakšno večjo trgovino, najraje na deželo. — Ponudbe se naj blagovolijo pošiljati na upravo „Slo-1532 3 venca“ pod »Prodajalka 1532«.

Uradnik lesne trgovine

z dobrimi izpričevanji, zmožen pri prejemanju, oddaji in nakupovanju lesa ter manipulacije v gozdu, sploh vsega, kar spada k lesni trgovini, išče službe; vešč v govoru in pisavi slovenskega in nemškega jezika. Nastopiti lahko dne 1. junija t. l. — Naslov: Ivan Modic, Stari trg pri Rakeku. 1533 3

V najem oddam takoj radi boleznijo svojo že 30 let obstoječo dobro idočo

mesarsko obrt

z usemi pritifiklinami in zraven spada-jočimi prostori. Pogoji zelo ugodni. Natančnejša pojasnila usimeno ali pis-meno daje 1515 3—1

Hinko Kos, mesar v Idriji.

V najem se da takoj velika

vinska klet

v Zalokarjevi ulici 9 (Vodmat)

Poizve se ravnotam.

Semenski fižol ribenčan

se dobi pri Zorcu v Ljubljani

v Florijanski ulici šte. 26. 1534

Učenka

od 14—18 let stara, se sprejme v modno in galanterijsko trgovino v mestu na Gorenjskem. Hrana in stanovanje prosto. Kje, pove uprava „Slov.“ pod 1528. 1528 3

Pod Šmarno goro, z vozom eno uro od Ljubljane oddaljeno, četr ure pa od kolodvora, se ceno prodaja 1531 3

lepa vila

z velikim vrtom, hlevom in kolarnico. — Vpraša naj se na Starem trgu št. 11a, II. nadstropje.

Proda se dobro vpeljana špecerijska trgovina

z vso opravo, špecerijskim mešanim blagom, vse skupaj ali posamezno.

1530 3 Poizve se pri lastniku

Streliška ulica št. 29, Ljubljana.

Kontorist ali kontoristinja

dobro večša slovenske in nemške ko-respondence, se takoj sprejme.

Blagohotne ponudbe na upravo tega lista pod „kontorist“.

1509 2

1209 1

Priporočamo
novo trgovino z
manufakturnim
blagom.

Lesih & Windischer

Ljubljana
Stari trg št. 1
(prej bazar)
postaja električne železnice

Ime:
R. Miklauc
Ljubljana 592

bodi vsakemu znano
pri nakupu blaga
za obleko in perilo.

1507

Hiša

podobna vili, enonadstropna, s šestimi sobami, z lepim vrtom v Rožni dolini št. 217, tik Ljubljane, ležeča naspr. peka se prodaja.

Botri in botrice!

Najpripravnější darila po nizkih cenah 2714

za birmo

dobite v veliki izbiri pri tvrdki

I. Vecchiet
zlatar nasproti glavne pošte
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7

Odda se 1. avgustom t. l. 1494 (3)

veliko stanovanje v sredini mesta

obstoječe iz 6 sob, 2 kabinetov, kuhinje, jedilne shrambe in 2 skladišč. Turjaški trg 2. Pojasnilo pri hišniku istotam.

Dr. pl. Foedransperg
ordinira
v Ljubljani, Stari trg 30.

1521 3

Nova skladba Viktorja Parme:

Povodni mož

Balada dr. Fr. Prešernova.

Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg v Ljubljani

Posnetki za klavir se dobe v vseh knjigarnah za ceno 4 K

1502